

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DUBBEL VERWARD

Een komedie in vijf bedrijven

door

Juul ten Heuvel

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr.2285

PERSONAGES

Rechter van Agape (kan ook vrouw zijn)
Griffier
Gerechtsdienaar
Egeon van Tyrena
Antipholo van Tyrena
Antipholo van Agape : tweelingbroers en zonen van Egeon en Emilia
Dromio van Tyrena
Dromio van Agape : tweelingbroers en dienaars van Antipholo's
Balthazar
Angelo, een goudsmid
Beleggingsconsulent(e)
Koopman, schuldeiser van Angelo
Dokter Pincho, psychiater
Emilia, directrice van het hospitaal, vrouw van Egeon
Adriana, vrouw van Antipholo van Agape
Luciana, haar zuster
Luce, keukenmeid van Adriana
Straatmadeliefje
Figuratie naar keuze: marktkramers, kopers, wandelaars, gerechtsdienaar(s), bode(n) bij het gerecht, verplegend personeel...

LEIDRAAD

Dubbel verward is een aanpassing naar onze tijd van "The Comedy of Errors" van William Shakespeare (1564-1616), vermoedelijk in 1593 geschreven. Het verhaal? De verwarring ten gevolge van de persoonsverwisseling van twee identieke tweelingen (meesters en knechten), die onwetend van elkaar in dezelfde stad belanden, de ene op zoek naar de andere. Onderlinge misverstanden, misverstanden met stadsbewoners en familieleden maken van "Dubbel verward" een intrigestuk, waarin alle aandacht geconcentreerd is op kluchtige situaties.

Maar er is meer. Verwarring kan tot zinsbegoocheling leiden. "En daardoor, zonder spoor te laten, bij het zoeken van mijn moeder en mijn broer, raak ik mezelf kwijt" - "Hoe komt het toch, mijn man, dat je geheel vervreemd bent van jezelf?" - "Ben ik een nabootsing van jezelf?" - "Jij bent, me dunkt, mijn broer niet, maar mijn spiegel." Dat zeggen de hoofdpersonen.

Wie twijfelt aan zichzelf wil zichzelf bekijken, zichzelf herkennen, zien wie en hoe hij is. Ter verduidelijking van deze tweedegraadsinterpretatie van het stuk, kan de regie die personages in bepaalde situaties (een) spiegel(s) laten gebruiken.

Shakespeare verwerkt een aantal toespelingen op het tijdsgebeuren in 1593, die wij moeilijk kunnen begrijpen en steunt voor het geloofwaardig maken van zijn intrige op praktijken van slavenhandel, duivelsbezweerders en zwarte kunst, die wij nu met spottende glimlach afwijzen. Daarom was een aanpassing gewenst. Die echter niet zo ver gaat dat het gebeuren en de situering aangrijpend werden veranderd, dat de naamgeving van de personages zeer alledaags werd, dat Shakespeare amper nog om het hoekje komt kijken. De plaatsnamen werden wel door fictieve namen vervangen. Zoek ze maar niet op de wereldkaart. Overal kan dubbel verward worden! Ze klinken zoals de namen van de personen een beetje zuiders.

Wie de vraag stelt of het verhaal in deze tijd nog kadert, kan verwezen worden naar de bootvluchtelingen van Vietnam en Hong Kong een tijd terug, naar die van Albanië dichterbij, van Rwanda nog dichterbij, naar gijzelingen zoals de Silco-affaire (al vergeten?) en zo-maar verdwijningen van mensen in veel Zuidamerikaanse en andere staten, naar oorlogsomstandigheden (de Golf, Kroatië, Servië...) en volksverhuizingen (de Koerden)... Er zal altijd wel iets zijn... van die aard.

Ook nu worden families soms uit elkaar geslagen. En kan de stress (het woord is niet uit de lucht tegenwoordig) niet tot zinsbegoocheling leiden? Als het hoofdpersonage ergens zegt: "'t 'Is me 't wereldje

wel; straatdieven op klaarlichte dag en vreemd gespuis overall", liegt hij er niet om.

Bij een opvoering kan het decor meer suggestiemogelijkheden inhouden dan het realistisch voorstelt. In een totaalbeeld kan een marktplaats, beheerst door een toren waarvoor een praktikabelopstelling zowel de gerechtszaal als het bordes van het hospitaal kan zijn (misschien zelfs ertussen een gevangenis), opgeroepen worden met links en rechts een paar toegangen tot woningen (zetstukken) die met eigennamen (de Feniks, de Egel...) worden onderscheiden. Waar ergens? Daar ergens!

Een vindingrijk regisseur lost dat probleem wel op, zoals hij voor de scènes thuis bij Adriana met gebruik van een tussendoek bijv. of met lichteffecten een interieur of een tuin met summier meubilair weet te suggereren.

Met inschakeling van een stel figuranten zet hij een levendig (actie alstublieft) gebeuren op de planken waarin de tweelingen als vissen in het water ronddartelen, "bij manier van spreken".

Meest logisch, verrassend en verwarrend lijkt mij dat de Antipholo's en de Dromio's door één persoon gespeeld worden, al zijn er dan allicht voor de laatste bladzijden "doubles" nodig, die, als ze goed opgesteld staan, zelfs stom kunnen blijven. Wie van de twee heren of knechten in elk toneel op de planken staat moet (kan) voor het publiek duidelijk gemaakt worden door de omwisseling van een enigszins opvallen onderdeel van de kostumering.

In het eerste toneel van het derde bedrijf kunnen de replieken van Dromio van Tyrena eventueel op klankband gezet worden. Misschien kan men van de acteurs binnen de woning doorheen de zetstukken schaduwbeelden projecteren. Wordt voor het verschijnen aan een venster (enigszins aanvechtbaar!) gekozen van Luce, Adriana (en een "double" van Dromio?) dan moet het zeer kortstondig en tumultueus gebeuren, zodat de indruk gewekt wordt dat de personages zich geen juist beeld van de situatie kunnen vormen. Hoe ook, er kan een dolle scène van gemaakt worden. "Dubbel verward" is zeker een komedie, een blijspel. Wel steken er elementen in van de thriller. Verwarring omtrent mensen en dingen kan immers angstaanjagend zijn en dat de familie van Egeon en Emilia en hun zonen en de aangenomen kinderen zo uiteengeslagen werd, is toch wel tragisch. Maar in de ontknoping komt alles op zijn pootjes terecht.

*E E R S T E B E D R I J F***Eerste toneel** - Gerechtszaal.

RECHTER : Griffier, lees het vonnis voor.

GRIFFIER : Het Hof van Agape heeft heden ter dood veroordeeld de genaamde Egeon uit Tyrena, overwegende dat genoemde Egeon zich in strijd met de wetten van Agape, die elke Tyrener de toegang tot de stad ontzeggen, op het grondgebied van Agape heeft gewaagd; dat hij niet in staat is het losgeld van 1000 ecu te betalen en dat... wel kortom: dat hij nu zal hangen, bij manier van spreken.

RECHTER : Voeg daar nog aan toe dat bericht van deze terechtstelling, bij manier van spreken, zal gezonden worden aan wie heerst in Tyrena; ter waarschuwing.

GRIFFIER : Niet zo vlug, heer, niet zo vlug. Ik kan 't niet bijbenen.

RECHTER : Uw landsheer heeft de laatste tijd onze geacht landgenoten die 't geld niet hadden om zich vrij te kopen, behandeld met meedogenloze wreedheid. Dus is plechtig door de Hoge Raad besloten: als een uit Tyrena afkomstige zich in Agape's baai waagt, zal hij hangen, bij manier van spreken, tenzij hij met het voorgeschreven losgeld zich vrij kan kopen. Uw bezit, op z'n gunstigste bekeken, is nog geen 100 ecu waard. Dus zullen we de streken van uw heer met interest terugbetalen.

GRIFFIER : ... met interest terugbetalen. Het staat er, heer.

RECHTER : Doe hem de strop om de nek, bij manier van spreken. En trek!

GRIFFIER : Ho, ho, heer, u hebt met permissie een kleinigheid vergeten.

RECHTER : Trek dan niet. Wat ben ik vergeten?

GRIFFIER : Met verlof, heer, u hebt vergeten de gevangene te vragen of hij nog iets op zijn hart heeft. En dat kunt u de gevangene wel vragen, maar de gehangene, bij manier van spreken, niet. Dat wil zeggen: u kunt het wel vragen, maar hij kan het niet meer zeggen. Dat is wat ik, met permissie, heer, op te merken had. Want het recht moet zijn loop hebben.

RECHTER : Wel dan Egeon van Tyrena, vertel mij - in 't kort -: was 't geldbejag dat u naar ons Agape heeft gedreven?

EGEON : Veeleer het noodlot, heer, en diepe smart. Hoewel geboren in Tyrena, huwde ik een vrouw uit Adriatico ver over zee, en vestigde daar een handelszaak. Die bloeide. Het duurde niet lang of mijn Emilia werd de blijde moeder van twee flinke zonen. En, vreemd genoeg, de een leek zo op de ander, dat slechts hun naam hen onderscheiden kon. Omtrent dezelfde tijd werd in de buurt een bedrogen meisje verlost, ook van een tweeling. Ook jongens, en...

RECHTER : Uw verhaal, Egeon, uw verhaal.

EGEON : Zeker, heer. 't Meisje was straatarm en wanhopig. Ik adopteerde die twee, met de bedoeling hen later tot dienaars van mijn zonen op te leiden.

RECHTER : Dat was vóór de revolutie daar in Adriatico?

EGEON : Ja heer. Toen die losbarstte en alle vreemdelingen er geïnterneerd werden, trachtten wij te ontkomen over zee, in een gammele schuit, tot zinkens toe geladen. Helaas! Die verging. De rest begrijpt u wel.

RECHTER : Nee, breek uw verhaal niet af. Ik kan geen gratie, maar wel deernis schenken.

EGEON : Ons vastklampend aan brokstukken dreven wij uiteen. Meedogenloos gescheiden. Na vele uren werden mijn oudste zoon, zijn knecht en ik gered. Toen zij acht-tien geworden waren begonnen ze te vragen naar hun tweelingbroers en trokken erop uit om hen te zoeken. Vijf jaar zwierf ik sindsdien door vreemde landstreken

en kwam zo, op mijn thuisreis, in Agape terecht. Zonder hoop hen nog te vinden. 'k Zou zelfs de dood met vreugde begroeten, als ik wist dat zij nog leven.

RECHTER : Wel, ongelukkige Egeon, als 't niet indruiste tegen de wet, dan zou ik zelf uw pleitbezorger worden. Maar het eens gevelde vonnis kan ik niet herroepen.

GRIFFIER : Herroepen niet, maar uitstellen wel, als ik zo vrij mag zijn, met permissie op te merken, heer.

RECHTER : Wel uitstellen... Welaan dan, ik sta u deze dag nog toe. Tracht hulp te vinden die u 't leven redt, bij manier van spreken. Bedel of leen wat aan het losgeld ontbreekt, zo niet dan wordt het vonnis onherroepelijk. Gerechtsdienaar, laat hem niet ontsnappen.

GERECHTSDIENAAR : Het zat geschieden, heer, en het zal goed geschieden. Zijn schaduw zal niet vaster aan hem kleven dan ik zal doen, als u mij toestaat het zo uit te drukken.

Tweede toneel - Markt

BELEGGINGSCONSULENT : Heer, zeg dus dat u van Adriatico bent, heer. Tyreners heer, zijn hier in Agape net zo geliefd als een krokodil in een zwembad, heer. Vandaag nog is er eentje veroordeeld heer. Dat is voor u veiliger, heer, en voor mij ook, heer.

ANTIPHOLLO TYRENA : Dank u voor de goede raad. Ik zal er mij aan houden. En 't geld, dat ik wou opnemen, hoe is het daarmee gesteld?

BELEGGINGSCONSULENT : Hier is het, heer, hier is het. Als u het saldo nakijkt, heer, zult u opmerken, heer, dat veel goudstukjes kindertjes verwekt hebben.

ANTIPHOLLO TYRENA : Dan past het mij u dubbel te bedanken. Dromio, breng het naar de Centaur, waar we logeren en wacht me daar op. Fluks er vandoor.

DROMIO TYRENA : Dat zult u wel niet letterlijk bedoelen?

ANTIPHOLLO TYRENA : Hoe... letterlijk?

DROMIO TYRENA : Dat ik er met uw geld vandoor zou gaan.

ANTIPHOLLO TYRENA : Nee, grappenmaker. Haast je. Een trouwe kerel, die me al vaak heeft opgevrolijkt met zijn montere grappen. Maakt u met mij een wandeling in de stad? Dan kunnen we in de Centaur samen eten.

BELEGGINGSCONSULENT : Het spijt me, heer, maar ik heb vanmiddag een afspraakje met een paar kooplui, heer, dat me wellicht geen windeieren zal leggen, heer. Maar tegen vijven ben ik zeker klaar, heer; dan zal ik u graag weer ontmoeten, heer.

ANTIPHOLLO TYRENA : Nu goed, tot ziens hier op de markt. Dan ga ik in mijn eentje wat lanterfantent.

BELEGGINGSCONSULENT : Veel plezier in uw eentje.

ANTIPHOLLO TYRENA : In mijn eentje. In de wereld als een druppel water, die in de zee een andere druppel zoekt, mijn evenbeeld. En daardoor zonder spoor te laten, bij het zoeken van mijn moeder en mijn broer, raak ik mezelf kwijt. Daar komt mijn levende verjaardagskalender. Ben je nu al terug?

(Dromio van Agape komt zoekend op. Zijn kledij lijkt in grote mate op deze van de andere.)

DROMIO AGAPE : Nu al terug? Zeg liever: veel te laat. De kip brandt aan, het varken valt van t' spit. De klok heeft twaalf geslagen op de toren; mijn meesteres heeft één geslagen op mijn wang. Zij kookt van woede omdat het eten koud is; 't eten is koud, omdat u niet naar huis komt; u komt niet omdat u geen honger hebt; u hebt geen honger, omdat u niet vast; maar wij die moeten vasten, hebben voor uw afwezigheid moeten boeten.

ANTIPHOLLO TYRENA : Man, spaar je longen. Zeg me liever; waar is het geld dat ik je gaf?

DROMIO AGAPE : O, die zes ecu die ik woensdag kreeg voor 't repareren van mevrouw haar schoenen? Die heeft de schoenmaker, ik niet meer.

ANTIPHOLLO TYRENA : Ik ben niet in de stemming voor je grapjes. Zeg op: waar is het geld? We zijn hier vreemd. Hoe durf je zo'n som zomaar achter te laten?

DROMIO AGAPE : Bewaar uw grapjes, heer, voor aan tafel. Mijn meesteres laat mij u halen. Kom nu maar mee, zoniet zal ze uw schuld wel op mijn knikker kerven. 't Ware praktisch als uw maag uw klok kon zijn, die u naar huis rammelt zonder bode.

ANTIPHOLLO TYRENA : Kom, Dromio, bewaar je snakerijen tot ik smaak heb ze te slikken. Waar is het geld?

DROMIO AGAPE : Heer, waarlijk, ik heb geen geld van u gekregen.

ANTIPHOLLO TYRENA : Gekregen niet, sinjeur schelm, 't werd u toevertrouwd; om het veilig op te bergen.

DROMIO AGAPE : Mijn opdracht was, u van de markt naar huis te brengen, naar de Feniks, om te eten. Uw gade en haar zuster wachten u.

ANTIPHOLLO TYRENA : Wel bij mijn ziel en zaligheid wil ik weten waar je mijn geld hebt, of 'k breek je dollen knikker stuk. Waar zijn mijn duizend ecu?

DROMIO AGAPE : Wat ik wel eens van u gekregen heb is een trap onder mijn e... kuu! Maar zeker geen duizend. En als ik die van mevrouw erbij optel, kom ik, de hemel zij dank, ook nog niet aan die som. Als ik u die trappen terug betaal, neemt u ze zeker niet geduldig in ontvangst.

ANTIPHOLLO TYRENA : Mevrouw? Welke mevrouw bedoel je, schelm?

DROMIO AGAPE : Uw vrouw. Uw echtgenote, mijn meesteres, heer, uit de Feniks. De zuster van uw schoonzuster; de dochter van uw schoonvader. De kip brandt aan. Ze vraagt dat u naar huis komt om te eten.

ANTIPHOLLO TYRENA : Nu is 't genoeg. Ik ken geen vrouw, geen huis! Ik heb je gewaarschuwd. Pak aan.

DROMIO AGAPE : In godsnaam, meester, houd uw handen thuis,
of ik maak mij uit de voeten. (*exit*)

ANTIPHOLLO TYRENA : De klungel heeft zich mijn geld zeker
laten ontfutselen. 't Is me 't wereldje wel; straat-
dieven op klaarlichte dag en vreemd gespuis overal.
Naar de Centaur nu om die schelm van mij te zoeken.

T W E E D E B E D R I J F

Eerste toneel - Interieur of hof van Adriana.

ADRIANA : Mijn man blijft weg, en de knecht blijft weg, die ik uitzond om hem te zoeken. 't Moet bijna twee uur zijn, Luciana.

LUCIANA : Misschien heeft hem een koopman uitgenodigd en is hij van de markt ergens gaan eten. Laten wij alvast beginnen. Mannen zijn nu eenmaal zo. Hij denkt dat hij meester is van zijn tijd en merkt niet dat de tijd hem de baas is. Heb dus geduld, zusje.

ADRIANA : Waarom is onze vrijheid minder groot?

LUCIANA : Omdat hij een zakenman is en jij een huisvrouw. Omdat geld verdienen niet op de minuut gaat en een kip braden, zoals jij dat doet, wel.

ADRIANA : Als ik deed zoals hij, er zou wat zwaaien.

LUCIANA : Terecht, zijn verlangen zij jou een leidraad.

ADRIANA : Maar ik ben geen ezelin die aan de leiband loopt.

LUCIANA : Al wat leeft op aarde, in de lucht, in 't water, heeft toch naast zich een sterkere die gebiedt.

ADRIANA : Is 't daarom dat jij niet wilt trouwen?

LUCIANA : Nee, eerder de zorgen van 't huwelijksbed.

ADRIANA : Eens getrouwd, wil jij ook regeren.

LUCIANA : Liefde en gedweeheid gaan hand in hand.

ADRIANA : En als je man zijn pretjes elders zoekt?

LUCIANA : Bleef ik geduldig.

ADRIANA : Heel mooi, dat dulden; jij hebt geen man die je bestaan vergalt. Als 't zo ver komt, zullen wij eens zien wie 't hardst zal klagen.

LUCIANA : 'k Zal het vroeg of laat wel eens proberen. Daar is je knecht. Dan is je man niet ver.

(Dromio van Agape op.)

ADRIANA : Wel, is je meesters komst op handen?

DROMIO AGAPE : Mijn oren hebben meer dan hun bekomst van zijn handen.

ADRIANA : Heeft hij gezegd waar hij heeft uitgehangen?

DROMIO AGAPE : Hij sprak gebarentaal die haast mijn oor verdoofde.

ADRIANA : Bedoel je dat je hem niet kon verstaan?

DROMIO AGAPE : Zijn taal kwam maar al te hard aan, maar toch zo dubbelzinnig, dat ik ze nauwelijks snapte.

ADRIANA : Maar zeg eens: komt hij eindelijk thuis? Hij trekt zich van zijn vrouw maar weinig aan.

DROMIO AGAPE : Wel, meesteres, mijn meester is hoorndol.

ADRIANA : Hoorndol, jij schelm!

DROMIO AGAPE : Nee, nee, 'k bedoel niet dat hij horens draagt. Maar hij is zonder twijfel dol gedraaid. Als ik hem zeg, naar huis te komen eten, vraagt hij me naar een duizend ecu. 't Is etenstijd, zeg ik. Mijn geld! zegt hij. Het vlees brandt aan, zeg ik. Mijn geld! zegt hij. Komt u naar huis, vraag ik. Mijn geld! schreeuwt hij. Waar zijn de 1000 ecu die 'k je gaf. 't Varken valt van 't spit, zeg ik. Mijn geld, zegt hij. Mijn meesteres, heer, zeg ik. Knoop haar op; ik ken je meesteres niet, knoop haar op!

ADRIANA : Zegt wie?

DROMIO AGAPE : Wel, zegt mijn meester. Schobbejak, zegt hij, ik ken geen vrouw, geen huis, geen meesteres. En hij zette zijn woorden kracht bij. Zo breng ik nu zijn antwoord meer op mijn rug, dan op mijn tong naar u toe.

ADRIANA : Ga terug en breng hem thuis.

DROMIO AGAPE : Terug, om weer naar huis gemept te worden, als een kaatsbal tussen twee muren. Zoek een andere bode.

ADRIANA : Kletskous, haal je meester.

DROMIO AGAPE : Is 't omdat ik ronduit de waarheid zeg, dat u mij heen en weer trapt als een voetbal? Als 't lang

moet duren, naai me dan in leer en pomp mij vol met lucht. Dan zal ik beter botsen. (*exit*)

LUCIANA : Wat een gezicht zet je nu weer!

ADRIANA : Waar hangt hij ook uit. Bij vrienden in een wijnhuis, Of heeft hij 'n liefje en keurt mij geen blik meer waardig? Als hij mij lelijk ziet, is 't door zijn schuld. Zijn norsheid heeft mijn conversatie afgebot. Wat in mij verwoest is, is het niet door hem verwoest? Maar 't wilde hert breekt los en zoekt in 't woud naar frisser groen. Antipholo, die mij zijn duifje noemde en zijn toedeltje.

LUCIANA : Zijn wat?

ADRIANA : Als jij getrouwd was, zou je weten hoe heerlijk het is om toedeltje genoemd te worden. Zoals Antipholo dat kan. En gekust te worden zoals alleen Antipholo dat kan.

LUCIANA : Jaloersheid vreet aan jezelf.

ADRIANA : Alleen een dikhuid kan zo iets verdragen. Je weet, dat hij me een sieraad wilde geven. Hij mag het houden: liever zou 'k beleven dat hij niet in een ander bed verdween! Waarom scheldt hij Dromio uit en zegt, dat zijn vrouw zich op kan hangen? Hij zal zijn zin hebben. Als mijn schoonheid niet meer kan bekoren. Ophangen zal ik me aan mijn verdriet!

Tweede toneel - Markt.

ANTIPHOLLO TYRENA : (*Draagt in zeer grote mate dezelfde kledij als de andere Antipholo.*) Het geld dat ik aan Dromio gaf ligt veilig in de Centaur. Hijzelf is weggegaan, op zoek naar mij. Eigenaardig! Naar wat de waard me zegt en ik bereken, kan ik met Dromio niet gesproken hebben sinds ik hem van de markt heb weggezonden. Tiens, daar is hij al. Wat voor nieuws? Is de gekke bui voorbij?

DROMIO TYRENA : Ik begrijp u niet, heer.

ANTIPHOLLO TYRENA : De Centaur wist je niet zijn?! Je kreeg geen geld?! Je meesteres vroeg mij te komen eten? Mijn huis was de Feniks?! Hoe kwam je aan zoveel onzin?

DROMIO TYRENA : Welke onzin? Wanneer zei ik dat?

ANTIPHOLLO TYRENA : Hier; geen half uur geleden.

DROMIO TYRENA : Ik heb u niet gezien sinds u me met het geld naar de Centaur zond.

ANTIPHOLLO TYRENA : Schelm, dat ik je geld gegeven had, heb je geloochend, en je raasde maar over een "meesteres" en "komen eten". Maar ik hoop dat ik je goed heb laten voelen dat die gekheid mij niet beviel.

DROMIO TYRENA : Leuk om u zo vrolijk te zien, heer, maar waar slaan uw woorden op?

ANTIPHOLLO TYRENA : Ik zal je leren vrolijk zijn. Ze slaan op jou. Daar dan.

DROMIO TYRENA : In godsnaam, heer, hou op. De grap wordt ernst.

ANTIPHOLLO TYRENA : Omdat ik zo vertrouwelijk met je omga, moet jij geen loopje nemen met mijn vriendschap. De dwaze mug danst in de zonnestralen, maar kruipt in spleten als de lucht betreft. Bekijk me goed voor je de nar uithangt en stem je luimen af op mijn humeur, of 'k timmer die methode eens in je bol.

DROMIO TYRENA : Noemt u 't een bol? Ik had liever dat het een hoofd bleef. Maar als u nog lang blijft timmeren moet ik van mijn bol een bolwerk maken. Anders zakt mijn verstand in mijn schouders. Wilt u me niet zeggen, heer, waarom u mij als timmerhout gebruikt?

ANTIPHOLLO TYRENA : Moet ik je vertellen waarom?

DROMIO TYRENA : Alle waarom heeft zijn daarom.

ANTIPHOLLO TYRENA : Omdat je me hier eerst voor 't lapje houdt en dan je schelmenstreek nog eens herhaalt en tenslotte niet wilt bekennen dat je de spot met me gedreven hebt.

DROMIO TYRENA : Dan was er hier geen daarom voor 't waarom, en ben ik onterecht geslagen. Maar bedankt, heer.

ANTIPHOLLO TYRENA : Waarvoor?

DROMIO TYRENA : Wel, heer, voor dat iets dat u me voor niets gegeven hebt.

ANTIPHOLLO TYRENA : Dat maak ik wel ooit eens goed door je niets te geven voor iets. Is het etenstijd?

DROMIO TYRENA : Neen, heer. Het vlees is nog niet wat ik wel ben.

ANTIPHOLLO TYRENA : En dat is?

DROMIO TYRENA : Mals geslagen.

ANTIPHOLLO TYRENA : O, dan is het nog taai.

DROMIO TYRENA : Ja, eet er alstublieft niet van. Het kon uw humeur wel eens vergallen en dan bent u weer niet mals voor mij.

ANTIPHOLLO TYRENA : Wel, man, er is een tijd voor alles. Voor ernst, voor grapjes.

DROMIO TYRENA : Dat kan ik tegenspreken, heer.

ANTIPHOLLO TYRENA : Volgens welke logica?

DROMIO TYRENA : Logica die zo klaar is als de kale kop van Vadertje Tijd.

ANTIPHOLLO TYRENA : Laat horen.

DROMIO TYRENA : Voor een man die Moeder Natuur kaal laat worden, is er geen tijd waarop hij zijn haar terug krijgt.

ANTIPHOLLO TYRENA : Waarom is de Tijd zo krenterig met haar?

DROMIO TYRENA : Omdat het een zegen is die hij aan de dieren heeft gegeven. Wat hij de mens ontzegt aan haar kent hij hem toe aan verstand.

ANTIPHOLLO TYRENA : En toch zijn er heel wat mensen die meer haar hebben dan verstand.

DROMIO TYRENA : Maar wie zijn haar verliest met zijn verstand, verliest het opgeruimd.

ANTIPHOLLO TYRENA : En waarom?

DROMIO TYRENA : Om twee redenen. De eerste is, dat hij geen geld meer hoeft uit te geven aan de kapper; de tweede

is, dat ze bij het eten niet meer in zijn soep kunnen vallen.

ANTIPHOLLO TYRENA : Ja, maar je wou al die tijd bewijzen, dat er niet voor elk ding een tijd is.

DROMIO TYRENA : Dat heb ik ook bewezen; namelijk dat er geen tijd is waarop het haar weer bijgroeit dat je op een natuurlijke wijze bent kwijtgeraakt. Laat ik het zo'n draai geven; de Tijd zelf is kaal en zal daarom tot het einde der tijden kale volgelingen hebben.

(Adriana en Luciana komen op, uit hun woning.)

ANTIPHOLLO TYRENA : Ik dacht al dat je gekakel tot een kaal besluit zou leiden. Wat willen die twee van ons?

ADRIANA : Ja, ja, Antiphollo, kijk maar verbaasd en nors. Bewaar je zachte blik voor andere vrouwen. Ik ben je vrouw niet meer.

ANTIPHOLLO TYRENA : Neen, dat klopt.

ADRIANA : Eens heb je mij ongevraagd gezworen, dat nooit een woord je in 't oor klonk als muziek, dat nooit een lieve blik je 't oog kon strelen, dat nooit een handdruk je in verrukking bracht, dat nooit een schotel je nog smaken kon, tenzij ik sprak, ik keek, ik streelde, of ik 't je bood. Hoe komt het toch, mijn man, dat je geheel vervreemd bent van jezelf?

ANTIPHOLLO TYRENA : Vervreemd? Van mezelf? Ik zou 't niet weten.

ADRIANA : O, ga niet van me weg. Nog makkelijker is 't een waterdruppel in de zee te gieten en onvermengd diezelfde druppel weer op te diepen dan om jou los te weken van mijn wezen. Antiphollo, wat is er met je? In 's hemelsnaam, spreek. Ik ben Adriana.

ANTIPHOLLO TYRENA : Antiphollo. Hoe maakt u het?

ADRIANA : Grapjas! Wat zou 't je kwetsen als ik overspelig was. Zou je me niet verwensen, dan jezelf mijn echt-